

JOS

Ještěd | Oybin | Šniežka

DIVADELNÍ ZEITUNG THEATER NOVINY

#1|2019

divadlofxšaldy

WITAMY | WILLKOMMEN | VÍTEJTE

TO, CO JUŻ ZAWSZE CHCIELI PAŃSTWO
POWIEDZIEĆ POLITYKOM...

Piotr-Bogusław Jędrzejczak,
Kierownik artystyczny
Teatru im. Cypriana Kamila
Norwida w Jeleniej Górze

Sukces teatrów, które znajdują się na terenach Waszego działania, to także Wasz sukces. Róbcie więc swoje, zajmujcie się polityką, a teatrom stwórzcie po prostu dobre warunki. Będą wtedy pracować także dla Waszej korzyści. To wszystko. Nie ingerujcie w sprawy artystyczne. Sztuka i ideologia rządzą się odmiennymi prawami.

Úspěch divadel, která spadají do oblasti Vaší působnosti, je také Vaším úspěchem. Dělejte tedy to, co máte, věnujte se politice a snažte se vytvářet co nejlepší podmínky divadlům. Pracujete tak i pro své dobro. To je vše. Nemíchejte se do uměleckých záležitostí. Umění a ideologie se neřídí stejnými zákonitostmi.

Der Erfolg von Theatern, die sich in Ihrem Aktionskreis befinden, ist auch Ihr Erfolg. Also tun Sie das Ihrige, kümmern Sie sich um die Politik und schaffen Sie gute Bedingungen für die Theater, diese werden dann auch zu Ihren Gunsten arbeiten. Das ist alles. Mischen Sie sich nicht in künstlerische Angelegenheiten ein. Kunst und Ideologie unterliegen unterschiedlichen Gesetzen.

WAS SIE DEN POLITIKERN SCHON
IMMER MAL SAGEN WOLLTEN...

Dorotty Szalma,
Schauspielintendantin
Gerhart-Hauptmann-
Theater Görlitz-Zittau

Was Theater macht, ist stets relevant. Es wäre schön, wenn die Entscheidungsträger nicht immer erst im Falle einer politischen Krise auf die Verantwortung und den gesellschaftlichen Einfluss des Theaters verweisen würden. Denn die Währung, in der wir die geleisteten Subventionen zurückzahlen, heißt Zukunft. Und das nicht nur im Krisenfall.

To, co teatr robi, jest zawsze istotne. Byłoby miło, gdyby decydenci nie zawsze dopiero przypadku kryzysu politycznego odnosili się do odpowiedzialności i wpływu społecznego teatru. Ponieważ waluta, w której splącamy subwencje, nazywa się przyszłością. I to nie tylko w sytuacji kryzysowej.

Divadlo je důležité stále. Bylo by krásné, kdyby ti, kteří rozhodují, nepoukazovali na zodpovědnost a společenský vliv divadla až v době politické krize. Neboť měna, v níž splácíme poskytnuté dotace, se jmenuje budoucnost. A nejen v době krize.

CO JSTE VŽDYCKY CHTĚLI ŘÍCT
POLITIKŮM...

Jarmila Levko,
Ředitelka Divadla
F. X. Šaldy Liberec

Politikům bych vždy chtěla připomínat, že kultura je jedna z nejdůležitějších veřejných služeb. Ačkoliv se to na první pohled nemusí zdát, protože opravy silnic a podobné důležité věci jsou více viditelné. Z dlouhodobého hlediska ale národ bez svébytné kultury umírá!

Ich möchte, dass die Politiker stets daran denken, dass die Kultur eine der wichtigsten öffentlichen Dienstleistungen ist. Obwohl das auf den ersten Blick nicht so deutlich wird, weil andere Dinge, wie etwa der Autobahnbau, für die Öffentlichkeit auffälliger sind. Doch auf lange Sicht gesehen: Die Kultur ist das Wichtigste für uns Menschen!

Chcę, aby politycy pamiętali, że kultura jest jedną z najważniejszych usług publicznych. Chociaż na pierwszy rzut oka nie jest to tak jasne, ponieważ inne rzeczy, takie jak budowa autostrad, są bardziej widoczne dla opinii publicznej. Ale na dłuższą metę kultura jest dla nas najważniejsza!

Trójnarodowa inicjatywa teatralna J-O-Š, nazwana od szczytów górskich Trójstyku Ještěd-Oybin-Šniežka, jest twórczym partnerstwem między teatrami w Liberecu, Zittau i Jeleniej Górze. O rezultatach artystycznych J-O-Š-ia relacjonuje trzy razy w roku czasopismo teatralne i systematycznie w internecie pod adresem: www.teatrnorwida.pl/projekt-miedzynarodowych-warsztatow-j-o-s/.

Die trinationale Theaterinitiative J-O-Š, benannt nach den Gipfeln des Dreiländerecks Ještěd-Oybin-Šniežka, ist eine kreative Partnerschaft zwischen den Theatern in Liberec, Zittau und Jelenia Góra. Über die künstlerischen Ergebnisse wird dreimal jährlich in dieser J-O-Š Theaterzeitung berichtet sowie kontinuierlich im Netz unter: www.g-h-t.de/de/J-O-S/.

Trinacionální divadelní iniciativa J-O-Š, pojmenovaná podle vrcholů Trojzemí Ještěd-Oybin-Šniežka, je kreativní partnerství mezi divadly měst Liberec, Jelenia Góra a Zittau. O uměleckých výsledcích budou třikrát do roka informovat J-O-Š Divadelní noviny a zároveň se o nich lze dočíst na internetových stránkách: www.saldovo-divadlo.cz/j-o-s/o-projektu.

Tiráž/Impressum

Gerhart-Hauptmann-Theater Görlitz-Zittau GmbH,
Demianiplatz 2, 02826 Görlitz, Tel. +49 (0)3581 4747-0,
Geschäftsführer: Klaus Arauner, Caspar Sawade

Divadlo F. X. Šaldy Liberec, Zhořecká 344/5,
460 01 Liberec, Tel. : +420 485 104 188, IČO 00083143,
Ředitelka: Ing. Jarmila Levko

Šéfredakce/Chefredaktion: Jarmila Levko, Caspar Sawade;
Redakce/Redaktion: Elmar Mann (em), Hana Kramer (hn),
Jiří B. Sturz (jbs), Miluše Charypová (mc), Monika Tomková
(mt), Gerhard Herfeldt, Patricia Hachtel, Ricarda Böhme

Graphický design: Martin Taller | Satz: Sandra Birnbaum
Překladatel/Übersetzer: Kamila Kopec, Hana Nejeplinská (hn),
Petr Pytlík (pp) | Opravy/Korrekturen: Hana Kramer

Cover © „Mučedník“ DFXŠ Roman Dobeš/„Ach du heiliger
Bimbam!“ GHT Paweł Sosnowski | Portraits © Privat,
Paweł Sosnowski, Milan Bejbl

Druck: Variograph Druck- & Vertriebs GmbH

Vydáno #6: 08.01.2019 v nákladu 170 000 kusů pro Liberecký
kraj a Landkreis Görlitz. Vychází třikrát ročně v rozmezí let
2017 – 2019. Evidenční číslo přidělené MK ČR E 22896.

Veröffentlichung #6: 08.01.2019; Auflage: 170 000 – Verteilung
an Haushalte in Liberec und Zittau sowie an ausgewählte
Kulturorte im Landkreis Görlitz.

Redakční uzávěrka/Redaktionsschluss: 13.12.2018;
Změny a doplnění vyhrazeny/Änderungen und Ergänzungen
vorbehalten.

J-O-Š koordinace/Koordination:
Ricarda Böhme: j-o-s@g-h-t.de, +49 (0)3583-770533,
Monika Tomková: tomkova@saldovo-divadlo.cz,
+420 720 500 998

NOVÝ PRIMÁTOR LIBERCE MÁ VIZI

DER NEUE LIBERECER OB HAT EINE VISION

Ing. Jaroslav Zámečník, CSc., primátor statutárního města Liberec/Oberbürgermeister der Stadt Liberec

© Jan Král

20. listopadu 2018 byl primátorem statutárního města Liberce zvolen Jaroslav Zámečník.

Rodilý Liberečan vystudoval Technickou univerzitu a získal doktorát v oboru fyzikální metalurgie. V roce 1992 opustil svůj obor a začal pracovat ve veřejné správě, a to v oblasti přeshraniční spolupráce se Saskem a Polskem. Dalších 26 let pracoval jako jednatel Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a rozvíjel česko-německo-polskou spolupráci. Odtud také na radnici přichází, aby město Liberec vedl po čtyřleté volební období s krédem: „Kdo chce, hledá způsoby, kdo nechce, hledá důvody.“

Primátor města Jaroslav Zámečník pracuje v nové roli s přesvědčením, že Liberec nepotřebuje složité a nákladné vize, ale potřebuje udělat pořádek – od čistých ulic až po čisté účty. Společně s radními a zastupiteli mají na řízení města jednotný názor: „Naším cílem je budoucnost, ne minulost. Problémy z minula ale dořešíme. Nasloucháme, protože názory druhých nás zajímají a mohou obohatit. To ale neznamená, že se vždy přizpůsobíme,“ uvádí primátor Zámečník.

Město Liberec je podle něj přitažlivé bydlením, nabídkou zaměstnání i podnikání a dalšími možnostmi plnohodnotného života. Ví, co je třeba udělat, aby byl Liberec dobrým místem k žití. A ví také, co Liberec potřebuje – stát se městem pro rodiny s dětmi, studenty, aktivní a kulturní lidi i sportovce všech věkových a výkonnostních skupin.

Během svého čtyřletého působení ve funkci radního pro kulturu, památkovou péči, sport a cestovní ruch Libereckého kraje měl Jaroslav Zámečník na starosti pět krajských příspěvkových organizací – Severočeské muzeum, Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci, Muzeum Českého ráje, Vlastivědné muzeum a galerii Česká Lípa a Oblastní galerii Liberec. „Dobře si uvědomuji, že vzdělanost a kulturnost jde ruku v ruce. Důstojné stánky divadel, muzeí, zahrad a galerií jsou naplněny skvělými představeními, bohatými sbírkami, hodnotnými výstavami, expozicemi a zejména mnoha lidmi z Liberce, z Česka i ze zahraničí,“ říká Jaroslav Zámečník.

Primátor pozitivně vnímá také úspěšnou přeshraniční spolupráci divadel v Žitavě a Liberci. Žitava je dlouhodobě partnerským městem Liberce a jde o logické propojení dvou národů žijících ve své blízkosti. I proto Jaroslav Zámečník podporuje kandidaturu Žitavy na Evropské město kultury v roce 2025: „Myslím, že je to skvělá příležitost propagovat celý příhraniční region. Jde o skvělou propagaci a marketingový tahák, který přiláká spoustu turistů a přitáhne zájem médií,“ míní. (mc)

Am 20. November 2018 wurde Jaroslav Zámečník zum Oberbürgermeister der Stadt Liberec gewählt.

Der gebürtige Liberecer studierte an der Technischen Universität und promovierte im Fach Physikalische Metallurgie. Seit 1992 arbeitete er als Geschäftsführer der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa und hat zur tschechisch-deutsch-polnischen Zusammenarbeit beigetragen. Von dort führt nun sein Weg ins Rathaus, um die Stadt Liberec in den nächsten vier Jahren unter dem Motto „Wer will, der sucht Möglichkeiten, wer nicht will, der sucht Begründungen“ zu regieren.

Jaroslav Zámečník ist in seiner neuen Rolle davon überzeugt, dass Liberec keine aufwendigen Visionen braucht, sondern vor allem Ordnung geschafft werden sollte – von den Straßen bis zu den Konten. Gemeinsam mit dem Stadtrat ist man sich einig, welche Regierungsstrategie die Stadt braucht: „Unser Ziel ist die Zukunft, nicht die Vergangenheit. Wir werden aber die Probleme aus der Vergangenheit selbstverständlich ebenfalls lösen. Wir hören zu, weil uns die Ansichten der Anderen interessieren. Das bedeutet allerdings nicht, dass wir uns immer anpassen werden“, sagt Zámečník.

Liberec ist seiner Meinung nach durch die gute Wohnlage, die zahlreichen Arbeitsstellen und Freizeitangebote interessant. Er weiß, was getan werden muss, damit Liberec ein lebenswerter Ort bleibt – die Stadt muss für Familien, Studenten, aktive und kulturliebende Menschen und Sportler aller Leistungs- und Altersgruppen attraktiv sein.

Während seiner vierjährigen Tätigkeit als Ratsherr für Kultur, Kulturerbe, Sport und Tourismus der Region Liberec kümmerte sich Zámečník um fünf regional relevante Organisationen. „Ich bin mir dessen bewusst, dass Ausbildung und Kultur Hand in Hand gehen. Würdevolle Theaterhäuser, Museen, Gärten und Galerien sind voll mit wunderbaren Inszenierungen, reichen Sammlungen, Exponaten und vor allem den Menschen aus Liberec, Tschechien und den Ausland“, sagt Zámečník.

Der OB bewertet auch die grenzübergreifende Zusammenarbeit der Theater in Zittau und Liberec sehr positiv. Zittau ist seit Langem eine Partnerstadt von Liberec und das Projekt ist eine logische Verbindung von Nationen, die nah beieinander leben. Auch deshalb unterstützt Zámečník die Kandidatur von Zittau als Europäische Kulturhauptstadt 2025: „Ich denke, das ist eine wundervolle Gelegenheit und eine effektive Werbung, welche viele Touristen anlockt und das Interesse der Medien weckt“, so meint er. (mc/pp)

Grzegorz Stosz spielt, filmt und inszeniert in Zittau

© Andreas Graf

AUF HOHER SEE IM DOPPELKEIS DVOJITÝM OBLOUKEM NA ŠIRÉ MOŘE

Grzegorz Stosz inszeniert Sławomir Mrożek's Farce in Zittau dank mehrfacher Schicksalsbegegnungen.

Grzegorz Stosz kennt man in Zittau nicht nur als „Drache im Schrank“ und als 0324 in „Der Fleck“ sowie als der Stumme in „Alois Nebel“, er inszenierte auch die vorjährige Uraufführung „House at the Crossroads 2.0“ im Rahmen des 7. J-O-Š Festivals. Nun wagt er sich als Regisseur an das tiefenphilosophische Dreiecksdrama „Auf hoher See“ seines berühmten Landsmanns Sławomir Mrożek. Die Premiere ist am 16. Februar, am 26. März rudert die Inszenierung gen slowenischer Kulturhauptpartnerstadt Nova Gorica – und spiegelt für Stosz eine Schicksalsbegegnung auf mehreren Ebenen. Die drei Schiffbrüchigen, als dick, mittel und schwächlich beschrieben, die auf einem Floß treibend zunehmend Hunger verspüren, spielen in Zittau Caspar Sawade, Klaus Beyer und David Thomas Pawlak, während Uwe Körner als Lakai und Briefträger interveniert. Wie es dazu kam, erzählt Stosz, der Keřtyiner des Jahrgangs 1977, der auch als Filmregisseur und bald in Polen als Serienstar zum Kult werden könnte, exklusiv im Interview.

Was führte Sie zum Schauspiel?

Das war durchaus eine Begegnung mit Sławomir Mrożek. Und zwar schaute ich als Abiturient mit einem Freund die „Emigranten“ als Fernsehspiel. Das waren tolle polnische Schauspieler und ein großartiger Film. Wir waren begeistert und er meinte: Lass uns das spielen. Zuvor habe ich schon als Kind, später auch im Schultheater gespielt. Ich war 19 – und wollte bis dahin eigentlich Informatik oder Anglistik studieren.

Klingt gewagt?

Wir haben zehn Monate wie verrückt geprobt und dann ein Festival gewonnen – ich wurde als bester Schauspieler ausgezeichnet und dachte: Das ist einfach, das machst Du! Aber bei der Aufnahmeprüfung zur staatlichen Schauspielschule bin ich dann natürlich beim ersten Mal durchge-rasselt... (lacht)

Und dann?

Dann ging ich erstmal für ein Jahr an die private Schauspielschule Lart in Krakau. Da hatte ich tolle Dozenten, dafür kostete es einhundert Dollar

Několik osudových setkání přimělo Grzegorze Stosze inscenovat Sławomir Mrożkovu frašku v Žitavě.

Grzegorz Stosz je v Žitavě známý nejen jako Drak ve skříní, 0324 ve Skvrně a Němý v Aloisi Nebelovi, ale také jako režisér loňské premiéry House at the Crossroads 2.0 v rámci 7. ročníku festivalu J-O-Š. Nyní se chce pustit do režie trojzemního filozofického dramatu Na širém moři, které napsal jeho slavný krajan Sławomir Mrożek. Premiéra proběhne 16. února 2018 a 26. března se pak inscenace představí ve slovinském partnerském hlavním městě kultury Nová Gorica. Pro Stosze to znamená osudové setkání v několika rovinách. Tři trosečníci na voru na širém moři, se jmény Tlustý, Střední a Hubený, pronásledované stále větším hladem, hrají v Žitavě Caspar Sawade, Klaus Beyer a David Thomas Pawlak. V roli listonoše a lokaje jim sekunduje Uwe Körner, který se narodil v roce 1977 v polském městě Kety. Tento filmový režisér a kulturní polský seriálový herec nám zodpověděl několik dotazů při exkluzivním rozhovoru.

Co Vás přivedlo k herectví?

Musím říct, že to bylo určitě setkání se Sławomirem Mrożkem. Jako maturant jsem se s kamarádem díval na televizní inscenaci Emigranti, hráli tam skvělí polští herci a byl to fantastický film. Nadchlo nás to a kamarád řekl: „Zahrajeme si to“. Zkoušeli jsme 10 měsíců jako šílení a pak jsme vyhráli jeden festival, získal jsem cenu pro nejlepšího herce a myslel jsem si: To je hračka, to budeš dělat! Ale při přijímačkách na Státní hereckou školu mě poprvé samozřejmě vyrazili... (smích)

A pak?

Pak jsem rok chodil na soukromou hereckou školu Lart v Krakově. Vyučovali tam skvělí profesori, ale stálo to 100 dolarů měsíčně. Potom mě přijali na Státní vysokou filmovou, televizní a divadelní školu v Lodži a tu jsem ukončil v roce 2001.

Ta byla silně ovlivněna Jerzym Grotowskim – co je typické pro jeho styl?

Já sám jsem ho už nezažil, ale setkal jsem se kdysi s jedním z jeho velkých žáků Zygmuntem Molikem. Ve stejné době jsem se seznámil s díly Philipa Dimitriho Galase, která mě v dalších letech nesmírně inspirovala. Grotowského styl je velmi kompaktní a převládá fyzická stránka.

pro Monat. Danach wurde ich an der Staatlichen Hochschule für Film, Fernsehen und Theater in Łódź aufgenommen, die ich 2001 abschloss.

Dort war der Einfluss stark spürbar von Jerzy Grotowski – was zeichnet seinen Stil aus?

Ich habe ihn nicht mehr selbst erlebt, aber traf einst einen seiner großen Schüler, Zygmunt Molik. Gleichzeitig kam ich mit den Werken von Philip Dimitri Galas in Berührung, die mich die nächsten Jahre ungemein inspirieren sollten. Grotowskis Stil ist sehr kompakt und physisch dominiert. Es geht darum, den Moment zwischen Impuls und Handlung möglichst kurz zu halten, also nicht erst zu reflektieren, sondern instinktiv zu reagieren. Also die Bedenkzeit auszublenden.

Und wann begegnete Ihnen Mrożek wieder?

Das war kurz nach der Schauspielschule 2001. Mein Freund Łukasz Witt-Michałowski war Regiestudent in Frankfurt am Main und er lud zu einem Sommerkurs nach Lublin als eine internationale Werkstatt mit „Auf hoher See“. Dort traf ich übrigens Dorotty, meine heutige Frau zum ersten Mal. Unsere langjährige Freundin und Schauspielkollegin Julia Vogl spielte im Stück die Rolle des Schmächtigen – und Dorotty führte mit meinem Freund gemeinsam Regie – das ging nicht gut... (lacht erneut) Also Mrożek hat schon eine große Bedeutung für mich.

Und wie ging das aus?

Wir hatten zwar viel Spaß, aber es gab keine Premiere – es war eine Werkstatt. Ich sah Dorotty dann zehn Jahre lang nicht mehr, hatte nur losen Kontakt. Und dann habe ich sie in Ungarn, später auch in Wien besucht – und da hing bei ihr die Zeichnung vom Bühnenbild – das Floß mit dem Segel und den drei Figuren – an der Wand. Nun hängt es hier in Zittau in unserer Wohnung – und so kam die Inspiration.

Das reicht ja aber nicht – woraus bezieht es denn für Sie seine abstrakte Aktualität?

In Wahrheit habe ich keine Lust darauf, dass einfach irgendwie modern zu inszenieren. Es ist ein kurzer und kompakter Einakter, aber es steckt alles schon drin, was man braucht. Es ist absurdes Theater – dabei psychologisch-naturalistisch angelegt – und das soll es auch bleiben!

Diese Konstellation – polnischer Regisseur, tschechischer Bühnenbildner, deutsche Besetzung – passt ja gut zu J-O-Š oder generell zur Zittauer Dreieckskonstellation.

Haben Sie über politische Analogien nachgedacht?

Ja, das habe ich. Aber dafür müsste man durch die nationale Brille schauen. Aber das trifft es nicht. Es geht hier nicht um Länder, sondern um typische Systemrollen, da hat die nationale oder regionale Identität keinen Einfluss. Es geht um die Aufrechterhaltung der Funktionalität des Systems, das Denken in Hierarchien. Rollenwechsel sind nicht ausgeschlossen, aber das Trio muss sein Spiel immer zu Ende spielen.

Vielen Dank für das Gespräch! (em)

Jde o to, aby se zkrátala chvíle mezi impulsem a jednáním, tedy ne nejdřív přemýšlet, ale reagovat instinktivně. Tedy vymazat dobu na přemýšlení.

A kdy jste se opět setkal s Mrożkem?

Krátce po absolvování herecké školy v roce 2001. Můj kamarád Łukasz Witt-Michałowski studoval režii ve Frankfurtu nad Mohanem a pozval mě do svého letního kurzu v Lublinu s mezinárodním workshopem na téma Na širém moři. Mimochodem, tam jsem se poprvé setkal s Dorotty, svou ženou. Naše dlouholetá přítelkyně a kolegyně Julia Vogl hrála roli Malého a Dorotty společně s mým kamarádem režirovali, ale nedařilo se... (smích). Takže Mrożek má pro mě osobně velký význam.

Jak to dopadlo?

Sice jsme se dobře bavili, ale k premiéře nedošlo, byl to jen workshop. Pak jsem Dorotty neviděl deset let, stýkali jsme se jen občas. A pak jsem ji navštívil v Maďarsku, později také ve Vídni. Na zdi měla obrázek divadelní scény: vor s plachtou a třemi postavami – a tak přišla inspirace. Teď ten obrázek visí tady v Žitavě v našem bytě.

A proč je pro Vás ta hra tak abstraktně aktuální?

Ve skutečnosti nemám chuť inscenovat tuto látku nějak zvlášť moderně. Jedná se o krátkou a kompaktní jednoaktovku, která už obsahuje všechno, co je třeba. Je to absurdní divadlo s psychologickým a naturalistickým zabarvením, a tak to taky zůstane.

Opravdu? Nejste přece nepřitelem moderních prostředků, např. filmových pasáží...

No, trochu se zabývám myšlenkou na určitou dávku ironie, kdy by se ti tři zúčastnění prezentovali jako politici, ale jen v rámci textu. Víc neprozradím.

Spojení polského režiséra, českého scénografa a německého hereckého obsazení se velmi dobře hodí do konceptu J-O-Š a celkově do konceptu Trojzemí. Přemýšlel jste o politických analogiích?

Ano, jistě. Ale musel byste se dívat brýlemi jednoho národa. A to není ono. Nejde tu o jednotlivé země, ale o typické systémové role, národní či regionální identita zde nehraje roli. Jde o zachování funkčnosti systému, myšlení v hierarchiích. Změna rolí není vyloučena, ale tato trojice musí vždy dohrát svou roli až do konce.

A na závěr, kdybyste mohl mít tři pracovní přání, co by to bylo?

Mým velkým snem by bylo vytvořit ze tří krátkých filmů jeden velký, tedy trilogii o pilířích evropských divadelních dějin. Vedle Hamleta by to byl Lessingův Moudrý Nathan a řecká Médea.

Moje další režisérská práce bude pravděpodobně kooperace s Polski Teatr ve Wroclavi, tam by mohla komise konečně úředně potvrdit mou polskou režisérskou zkoušku. Ještě předtím ale dokončím dokument o mládežnickém projektu J-O-Š – House at the Crossroads. Mám už přes sto hodin materiálu a slíbil jsem to své ženě.

Děkuji za rozhovor! (em/hn)

Zeichnung zu „Auf hoher See“

© Ferenc Masszi (2007)

AKTIVNĚ PŘEKRAČUJÍ SPOLEČNÉ HRANICE

GELEBTE GRENZÜBERSCHREITUNG

Jan Jedlinský, Linda Keprtová, Zdeněk Úlehla, Přemysl Houška

© Roman Dobeš, DFXŠ, DFXŠ, Roman Dobeš

Zaměstnanci z libereckého divadla přijíždí do Žitavy za výměnou zkušeností.

Linda Keprtová – dramaturgyně opery, Přemysl Houška – inspicient a herec činohry, Zdeněk Úlehla – osvětlovač, Jan Jedlinský – herec činohry. Těmto zaměstnancům Divadla F. X. Šaldy v Liberci jsme položili několik otázek, týkajících se jejich stáží v sousedním Německu. Než se pustíte do čtení, dovolte nám je trochu představit.

Jan Jedlinský (JJ) pochází z jižních Čech a letos v září odstartoval svou třetí sezónu v Liberci. Vystudoval divadelní fakultu brněnské JAMU v Ateliéru činoherního herectví Niky Brettschneiderové. První angažmá získal hned po škole, a to v Západočeském divadle v Chebu, kde měl v relativně krátkém čase příležitost zazářit v mnoha rolích.

Přemysl Houška (PH) je dlouholetým členem divadla a silný článek činohry. Nejen pro to, že již 17 let působí na libereckých prknech, ale též pro svou atypickou práci. Je inspicientem s duší herce. Často stíhá napovídat, hrát, a ještě volat na jeviště techniku, kostymérky a své kolegy ze scény. Dříve působil v Divadle M v Českých Budějovicích a objevil se i v Chebu. Prošel řadou rolí – nejraději měl Maurice v *Terase*, *Leslieho v Pobřeží*, *Bejka v muzikálu Donaha!* nebo *Horacia v Hamletovi*. Nyní ho můžete vidět například v *Tajuplném ostrově* v roli komorníka Olivera.

Linda Keprtová (LK) se narodila v České Třebové. Absolvovala Janáčkovo akademii múzických umění v Brně, obor *Dirigování sboru a Operní režie*. Linda za svůj život sesbírala spoustu ocenění, už i během studia. Nyní je v Divadle F. X. Šaldy dramaturgyně opery – dokazuje však, že ani režie jí není cizí, a to například u inscenací *Panna Orleánská* od P. I. Čajkovského v roce 2017 nebo *Pucciniho Bohéma* na jaře 2018. Velmi čerstvou operní novinkou je *Francesca da Rimini* a *Lakomý rytíř*.

Zdeněk Úlehla (ZÚ) pochází z Frýdlantu v Čechách a je součástí důležitých složek divadla. Je osvětlovačem na druhé alternativní scéně Divadla F. X. Šaldy – v Malém divadle. Ve volném čase se aktivně věnuje fotografování kulturních akcí a zúčastnil se v divadle a zorganizoval již i několik výstav. Jako osvětlovač má odsvíceno přes 70 premiér a 1600 repríz.

Účastnili jste se v rámci Mezinárodní spolupráce divadel J-O-Š výměny pracovníků v partnerském divadle v Žitavě. Přibližte nám, o co šlo?

JJ: Naše divadlo bylo požádáno o spolupráci na pilotním dílu seriálu z divadelního prostředí. Seriál se měl v překladu jmenovat „Blázinec“.

Liberecer Theatermitarbeiter kommen zum Erfahrungsaustausch nach Zittau.

Linda Keprtová – Operndramaturgin, Přemysl Houška – Inspizient und Schauspieler, Zdeněk Úlehla – Beleuchtungstechniker, Jan Jedlinský – Schauspieler. Wir haben die Mitarbeiter des F. X. Šaldy-Theaters befragt, wie sie ihren Arbeitsaufenthalt in Deutschland bewerten. Bevor wir mit dem Interview beginnen, erlauben Sie uns, die Mitarbeiter kurz vorzustellen.

Jan Jedlinský (JJ) stammt aus Südböhmen und begann im September 2018 seine dritte Saison in Liberec. Er studierte an der Theaterfakultät der JAMU-Akademie in Brno im Studio für Schauspielkunst von Nika Brettschneider. Sein erstes Engagement erhielt er gleich nach dem Studium im Westböhmisches Theater in Cheb wo er in relativ kurzer Zeit die Gelegenheit bekam, sich in vielen Rollen zu bewähren.

Přemysl Houška (PH) ist langjähriges Theatermitglied in Liberec und unverzichtbar für das Schauspiel. Nicht nur, weil er seit 17 Jahren auf der Bühne tätig ist, sondern auch wegen seiner untypischen Arbeit. Er ist Inspizient mit der Seele eines Schauspielers. Oft schafft er es, in einer Inszenierung zu soufflieren, zu spielen und gleichzeitig Techniker, Mitarbeiter der Kostümabteilung und seine Kollegen auf die Bühne einzurufen. Früher war er im M Theater in České Budějovice und auch in Cheb tätig. Er lernte eine Reihe von Rollen – am liebsten mag er Maurice in „Die Terrasse“, Leslie in „Die Küste“, Bejk im Musical „The Full Monty – Ganz oder Gar nicht“ oder Horatius in „Hamlet“. Derzeit kann man ihn in „Die geheimnisvolle Insel“ in der Rolle des Kammerdieners Oliver erleben.

Linda Keprtová (LK) ist in Česká Třebová geboren. Sie absolvierte die Janáček-Akademie der musischen Künste in Brno, Fachrichtung Chorleitung und Opernregie. Linda hat in ihrem Leben eine Reihe von Auszeichnungen erhalten, schon während des Studiums. Sie ist derzeit Dramaturgin im F. X. Šaldy-Theater – aber auch als Regisseurin tätig, beispielsweise bei der Inszenierung „Die Jungfrau von Orléans“ von Tschairowski aus dem Jahre 2017 oder in Puccinis „La Bohème“ vom Frühling 2018. Unlängst entstand die Oper „Francesca da Rimini“ und „Der geizige Ritter“.

Zdeněk Úlehla (ZÚ) kommt aus Frýdlant im Isergebirge und ist ein wichtiges Mitglied des Theaterensembles. Er ist Beleuchtungstechniker im Kleinen Theater, dem Schauspielhaus, der zweiten Bühne des F. X. Šaldy-Theaters. In der Freizeit widmet er sich dem Fotografieren von Kulturveranstaltungen, womit sich schon mehrere Ausstellungen im Theater organisieren ließen. Als Beleuchtungstechniker gestaltete er das Lichtdesign bei 70 Premieren und 1.600 Vorstellungen mit.

To mně přišlo trefné a lákavé a nabídku jsme spolu s kolegou Přemkem přijali. Dostali jsme scénář v němčině, což bylo velkorysé, ale minulo se účinkem. Moje role byla našťástí malá a nemá. Mí nadřazení mi dali na natáčení asi den a půl volno a já se po celou dobu modlil, aby to stačilo.

PH: Také jsem se účastnil tohoto natáčení a zajímavé bylo, že se točilo přímo v prostorách žitavského divadla, kdy pohyblivá kamera, nakoukla do každé zkušebny, šatny či kanceláře, kde byla práce v plném proudu.

Jaký byl přesný účel vaší návštěvy?

LK: U mě hlavně návštěva generálních zkoušek opery Manon Lescaut Giacomo Pucciniho. Taktéž jsem měla možnost zúčastnit se tamního předzpívání a komunikovat s jedním hostujícím zpěvákem, který byl následně přizván ke spolupráci v Divadle F. X. Šaldy.

JJ: Natočit bezvadný německý biják o záhadě v divadle. Měl jsem hrát herce, který nacvičuje šermířský souboj z Othella.

PH: Natáčení a bylo jako každé jiné, brzy ráno nástup, všude spousta lidí, líčení, převlékání, čekání, učení textu, čekání, zkoušení, čekání, natáčení a večer domů.

ZÚ: Osvětlovač. Normálně jsem se zapojil do přípravy představení. Byl jsem přítomen na kompletní přípravě jedné z generálních zkoušek Sněhové královny

Co vás zaujalo? Dozvěděli jste se něco nového?

JJ: Můj herecký kolega byl západní Němec na volné noze, z jeho vyprávění jsem získal dojem, že žít ve v Německu na vlastní pěst jako herec je možná větší oříšek než u nás. Pak jsem zjistil, že herci v žitavském angažmá mají v dramaturgickém plánu jedenáct premiér za rok. Dál jsem se radši neptal.

PH: V žitavském divadle jsem nebyl poprvé. Předtím to však bylo jako účinkující nebo divák. V tomhle případě jsem měl možnost blíže poznat provozní zázemí divadla, seznámit se spoustou lidí ze zákulisí, vyzkoušet si jejich zkušebny.

Napadne vás nějaká zajímavost z vaší stáže?

LK: Možná snad, že nevládnou němčinou. V Görlitz samozřejmě ne všichni rozumí anglicky, tudíž bylo někdy i docela úsměvné, dostat se přes vrátnici do samotného divadla.

ZÚ: Trochu se s německými kolegy domluví – ale více rozumím, než mluvím a moje němčina je příšerná. Je mi jich líto, když musí poslouchat, jak jim někdo przní rodný jazyk...

JJ: V jednu chvíli se stala legrační věc, začalo hořet. Alarm spustil strašný zvuk, všichni jsme vyběhli (nebo spíše se volně vyšourali) ven a čekali na kouř a smrad. Místo toho jsme se velice záhy dočkali požárních vozů. Hasiči rychle zjistili, že se jednalo o planý poplach. Zřejmě někdo kouřil, kde neměl. Nicméně s jakým klidem a jak rychle se celá věc vyřešila, to mě překvapilo.

Chtěli byste spolupracovat s herci z partnerského divadla v Žitavě na inscenaci?

JJ: Ano. S některými obzvlášť, ale nebudu jmenovat.

PH: Ano. Se spoluprací s německými kolegy mám již zkušenosti především z dob mého chebského angažmá. V divadlech, jak už to tak bývá, se pohybuje velké množství lidí z celé země. Bylo pro mě obohacující setkat se s kolegy ze Saska, Bavorska, Porýní, z Berlína, ale i ze Švýcarska či Rakouska – všichni totiž v civilu mluví trochu jinou němčinou. (mt/hk)

Sie haben im Rahmen des Projektes J-O-S an einem Mitarbeiteraustausch nach Zittau teilgenommen. Sagen Sie uns, worum es sich dabei handelte?

JJ: Man hat unser Theater gebeten, an einem Pilotprojekt zu einer Theaterfernsehserie teilzunehmen. Die Serie soll übersetzt „Narrenhaus“ heißen. Das klingt, wie ich meine, sehr zutreffend und es war für mich und meinen Kollegen Přemek interessant, so haben wir das Angebot angenommen. Wir haben das Drehbuch auch auf Deutsch erhalten, das war großzügig, aber verfehlte leider die Wirkung. Meine Rolle war zum Glück klein und stumm. Die Theaterleitung hat mir anderthalb Tage frei gegeben und ich habe gehofft, dass es für den Filmdreh reichen wird.

PH: Ich habe auch an diesen Filmarbeiten teilgenommen und es war spannend, dass direkt in den Räumen des Zittauer Theaters gedreht wurde, wo die Kamera in jeden Probenraum, jede Garderobe und jedes Büro Einblick nahm, wo die Arbeit im vollen Gange war.

Was war genau der Zweck Ihres Besuchs?

LK: Ich habe die Endproben der Oper „Manon Lescaut“ von Giacomo Puccini besucht. Ebenfalls hatte ich die Möglichkeit am Vorsingen teilzunehmen und mit einem Gastsänger ins Gespräch zu kommen, der bald danach zur Arbeit ans F. X. Šaldy-Theater eingeladen wurde.

JJ: Es sollte ein Film über ein Theatergeheimnis dreht werden. Ich sollte einen Schauspieler geben, der den Fechtkampf in „Othello“ übt.

PH: Das Drehen war wie jedes andere: frühmorgens Ankunft, überall viele Menschen, Schminken, Umziehen, Warten, Textlernen, Warten, Proben, Warten, Drehen und abends nach Hause.

ZÚ: Als Beleuchtungstechniker habe ich normal an den Vorbereitungen der Vorstellung teilgenommen. Ich war bei der kompletten Vorbereitung der Generalprobe zur Inszenierung „Die Schneekönigin“ anwesend.

Was hat Sie besonders beeindruckt? Haben Sie etwas Neues gelernt?

JJ: Mein Schauspielkollege am Set war ein selbstständiger Deutscher. Aus seinen Erzählungen habe ich den Eindruck gewonnen, dass das Leben eines selbstständigen Künstlers in Deutschland vielleicht noch schwieriger ist als bei uns. Dann habe ich festgestellt, dass die Schauspieler im Zittauer Ensemble elf Premieren pro Spielzeit haben. Weiter habe ich lieber nicht gefragt.

PH: Im Zittauer Theater war ich nicht zum ersten Mal. Früher war ich dort allerdings als Künstler oder Zuschauer. Diesmal hatte ich die Möglichkeit, mir die technische Ausstattung des Theaters näher anzusehen und viele Menschen hinter den Kulissen kennenzulernen, und sich auch ihre Proberäume anzusehen.

Erinnern Sie sich an eine besondere Situation beim Austausch?

LK: Vielleicht, dass ich kein Deutsch beherrsche. In Görlitz verstehen selbstverständlich nicht alle Englisch und deshalb war es ziemlich lustig, über den bewachten Personaleingang ins Theater zu kommen.

ZÚ: Ich kann mich ein wenig mit meinen deutschen Kollegen unterhalten – aber ich verstehe besser als ich spreche und mein Deutsch ist schrecklich. Sie tun mir leid, wenn sie zuhören müssen, wie jemand ihre Muttersprache so ungeschickt behandelt.

JJ: Einmal ist mir etwas Lustiges passiert, es brannte. Der Alarm machte ein schreckliches Geräusch, wir sind alle rausgerannt (oder vielmehr herausgeschlendert) und haben auf den Rauch gewartet. Stattdessen sind Feuerwehrfahrzeuge angekommen. Die Feuerwehr stellte schnell fest, dass es ein Fehlalarm war. Vielleicht hat jemand geraucht, der nicht rauchen sollte. Allerdings hat mich überrascht, wie ruhig und schnell die Sache gelöst wurde. (mt/hk/pp)

„Ach du heiliger Bimbam!“ (Jana Podlipná, Christian Fischer, Mateusz Grabowski | GHT)

© Paweł Sosnowski

„Ach du heiliger Bimbam!“ (Mateusz Grabowski, Christian Fischer | GHT)

© Paweł Sosnowski

VIER SPIELER UND EIN KONTRABASS ON TOUR ČTYŘI HERCI A KONTRABAS NA CESTĚ

„Ach du heiliger Bimbam“ führt witzig mit 16 Songs für Kids ab Drei in neun Sprachen durchs ganze Jahr.

Es war die erste exklusive J-O-Š Produktion der neuen Spielzeit – und sie feierte eine großartige Premiere: „Ach du heiliger Bimbam!“ ist ein neues interaktives Kinderlieder-Mitsing-Programm für Menschen ab drei Jahren. Die Uraufführung der mobilen Produktion war just zum ersten Advent ein Weihnachtspresent für begeisterte und lautstarke Kinder im ausverkauften Foyer des Gerhart-Hauptmann-Theaters Zittau.

Für das spielende Quartett, zu drei Vierteln aus den bisherigen drei „Bergeist“-Geschichten bekannt, war es zugleich ein echt scharfer Start, denn allein 16 Vorstellungen waren für Dezember angesetzt, nicht nur sechs im Foyer, sondern auch zehn außer Haus, so in Kindergärten und -krippen im Umland, die manchmal sogar besser funktionieren, weil die Kinder, meist zwischen drei und acht Jahren, in gewohnter Umgebung mehr aus sich herausgehen und so zum Mitspielenden und -singenden werden. Das meint Musiker und Komponist Christian Fischer, der als Spiritus rector in einem Halbjahresprozess nun wieder die Liedauswahl traf und sich während des Probenprozesses auf 16 Songs in neun Sprachen einigte, die von Weihnachten über Silvester, Fasching, Ostern, zu den (Nicht-)Geburtsstagskindern im Publikum und durch die vier Jahreszeiten in chronologischer Reihenfolge führen.

Die Grundidee ist so simpel wie faszinierend und kam als Vorgabe von Intendantin Dorotty Szalma, die in der letzte Woche noch den szenischen Feinschliff, die Kostüme und ein funktionales Bühnenbild beitrug: Geboten wird ein internationaler Reigen, der die grenzübergreifenden Feste aufgreift und zum allgemeinen Mitsingen anregt. Gern auch laut und unkoordiniert, Hauptsache aus vollem Herzen und mit dem Impetus der Erlebens kultureller Gemeinsamkeit, den Sprachbarrieren lustig trotzend, was auch „Die Band“, wie Szalma ihr Quartett liebevoll nennt, nahezu täglich an sich selbst erlebt.

Trio musicale als „Die Band“

Direkt oben auf der sächsisch-böhmischen Grenze in Lückendorf wohnt Christian Fischer, freier Vollblutmusiker des Jahrganges 1984, dessen Wirken sich schon oft in Theater-, Film- und Musikproduktionen niederschlug, zumal er sich als Multi-Instrumentalist sowohl im Rock & Jazz, aber auch in elektronischen bis hin zu orchestralen Kompositionen musikalisch zu Hause fühlt. Er war bislang als lustiger polnischer

Hra „I ty swatá prostoto!“ provede děti od tří let, celým rokem za doprovodu 16 písniček v devíti jazycích.

První hra nové sezóny ve výhradní produkci J-O-Š se hned při premiéře setkala s velkým úspěchem. I ty swatá prostoto! je nový interaktivní program s písničkami pro děti od 3 let. Premiéra tohoto zájezdového představení se konala hned o prvním adventu ve vyprodaném foyeru Divadla Gerharta Hauptmanna v Žitavě.

Pro čtveřici herců, z nichž tři už účinkovali v předcházejících třech příbězích o duchovi hor, to byl opravdu ostrý start. Na prosinec je totiž naplánováno celkem 16 představení, šest v Divadle Gerharda Hauptmanna a deset mimo divadlo, a to ve školkách a jesličkách v okolí. V prostředí, které je dětem důvěrně známé, funguje spolupráce dokonce mnohem lépe. Děti ve věku mezi třemi a osmi lety jsou tu uvolněnější a ochotně hrají a zpívají s herci. O tom je přesvědčen také jeden z hlavních aktérů celého projektu, hudebník a skladatel Christian Fischer. Půl roku vybíral jednotlivé písně a spolu s režisérkou a uměleckou ředitelkou Dorotty Szalma vytvořili pásmo 16 písní v devíti jazycích, které provázejí v chronologickém sledu událostmi všech čtyř ročních období od Vánoc přes Silvestra, masopust a Velikonoce až po oslavu narozenin (dokonce i aktuálních oslavenců v publiku).

Tato jednoduchá a zároveň geniální myšlenka vyšla od již zmíněné Dorotty Szalma, která se ještě v posledním týdnu před premiérou věnovala také finálním úpravám kostýmů a scény. Prezentovány jsou mezinárodní svátky, jejichž slavení nezná hranice a podněcuje ke společnému zpěvu, hlasitému a necvičenému, ale hlavně od srdce a s pocitem kulturní vzájemnosti, navzdory jazykovým bariérám. Čtveřice herců, kterou Dorotty Szalma láskyplně nazývá „banda“, zažívá nyní tento pocit téměř denně.

Trio musicale – „Banda“

Christian Fischer, ročník 1984, muzikant každým coulem, žije na sasko-české hranici v Lückendorfu. Podílel se již na mnoha divadelních, filmových a hudebních projektech, neboť je nejen šikovný multiinstrumentalista v oblasti rocku i jazzu, ale komponuje i elektronickou a orchestrální hudbu. Dosud jsme ho znali jako veselého polského ducha pod jménem Bober, nyní hraje Angelanaa, červeného muzikanta s cylindrem.

Po boku mu stojí legendární Zephira, nyní Allegra v notových šatech s houslemi, xylofonem a také rolovacím pianem (což je největší výzva) – Jana Podlipná. Rodačka z Karlových Varů vystudovala herectví v Praze a poté režii a dramaturgii v Brně. Ve studiu pokračovala ještě ve Vídni

„Ach du heiliger Bimbam!“ (Konstantin Richter, Christian Fischer | GHT)

© Paweł Sosnowski

Wassergeist namens Bober zugange, und spielt nun als roter Musiker mit Zylinder den Angelanao.

Ihm zur Seite: die legendäre Zephira, nun als Allegra im Notenkleid und per Violine, Xylophon und (als große Gaudi) am Rollpiano: Jana Podlipná, die in Karlsbad aufwuchs, in Prag Schauspiel und danach in Brno Regie und Dramaturgie studierte, was sie später am Max-Reinhardt-Institut in Wien fortsetzte. Sie liebt ihre Auftritte in Zittau derart, dass sie die gemeinsame Zeit mit ihren Zittauer Kollegen auf einhundert Tage pro Jahr schätzt – ihre beiden Kollegen kommen auf jeweils rund 40. Aber das hat vielleicht eine einfache Erklärung, denn sie spielte einerseits in „Der Fleck“ mit – und ist auch als eines der fulminanten Kit Kat Girls in „Cabaret“ gefragt.

Drei Jahre jünger als seine beiden Mitspieler ist Mateusz Grabowski, der aus der Gegend von Katowice anreist und ebenfalls in Österreich, am Mozarteum Salzburg und am Thomas-Bernhard-Institut, studierte. Danach ging er zurück in die Heimat, um an der staatlichen Theaterhochschule in Krakau Schauspiel und Regie, danach aber noch Musical-Schauspielkunst in Wrocław und Politikwissenschaft in Poznań und Frankfurt (Oder) zu studieren. Neben den Rollen in Zittau – erst Jan und Mauli, nun als Presto am Kontrabass und Akkordeon – arbeitet er auch als Kulturmanager und ist mit dem Aufbau einer Kulturstiftung beschäftigt.

Neu im Team ist neben Dramaturgin Patricia Hachtel Regieospitant Konstantin Richter, der als Pianissimo eine Art Showmaster gibt, aber auch an Gitarre und Keyboard zu erleben ist. Er ist Cottbuser und eigentlich als FSJler für ein Jahr am Theater, macht aber gern rund um die Uhr alles, spielt so im silbernen Smoking elegant tänzelnd mit und springt dabei ab und an als Animateur in den Saal und verteilt dort Taktinstrumente.

Das Stammtrio – neben Fischer sind auch Jana Podlipná und Mateusz Grabowski seit der ersten „Berggeist“-Premiere am 5. Dezember 2015 als ständige Gäste dabei – symbolisiert perfekt den J-O-Š-Ansatz und trägt diesen via Kids und deren Eltern sowie Erziehern tagelang nachsummend in die Zukunft. Denn das zugehörige EU-Förderprogramm, dies darf nie vergessen werden, dient der Nivellierung von Unterschieden in den europäischen Grenzgebieten – und es fällt schwer, sich dafür eine bessere Region als das geschichtsträchtige- wie gebeutelte Dreiländereck, gern auch im größeren Umkreis, vorzustellen.

Nach dem Jahreswechsel geht der Reigen weiter, in dem er einfach später – je nach Jahreszeit zu Fasching, Ostern oder Sommer – beginnt und endet. (em)

„Ach du heiliger Bimbam!“ (Jana Podlipná, Konstantin Richter, Christian Fischer | GHT)

© Paweł Sosnowski

na Institutu Maxe Reinhardta. V Žitavě hraje velmi ráda. Tvrdí, že se svými žitavskými kolegy tráví 100 dní v roce, žitavští kolegové se ale domnívají, že je to jen 40 dní. Vysvětlit se to dá velmi jednoduše. Hrála totiž nejen v představení Skvrna (Der Fleck), ale je také jednu z vynikajících Kit Kat Girls v Cabaretu.

Mateusz Grabowski je o tři roky mladší než oba jeho herečtí kolegové. Pochází z oblasti Katowic a svá studia započal také v Rakousku, na Mozarteu v Salzburgu a na Institutu Thomase Bernharta. Po návratu domů do Polska pokračoval ve studiu herectví a režie na Státní vysoké škole divadelní v Krakově. Poté studoval muzikálové herectví ve Vratislavi a nakonec ještě politologii v Posenu a ve Frankfurtu nad Odrou. Kromě svých rolí v Žitavě (nejprve Jan a Mauli, nyní Presto s kontrabasem a akordeonem) pracuje jako kulturní manažer a stará se o kulturní nadaci.

Tato trojice je základem celého projektu. V novém programu totiž chybí duch hor alias Rüberzahl a krteček Mauli. Dosavadní bilance tohoto jedinečného trinacionálního formátu pro předškoláky je fascinující. Duch hor přilákal do hlediště ve všech třech inscenacích, tedy včetně Párty (od 2017) a Cesty kolem světa (od 2018) 2302 diváků v 39 představeních, z toho 1467 ve 27 lokalitách mimo divadlo!

Součástí týmu je kromě dramaturgyně Patricie Hachtel nejnověji také hospitující režisér Konstantin Richter. Můžete ho vidět jako šoumena Pianissima, ale také s kytarou a keyboardem. Pochází z Chotěbuzi a v divadle je jen na rok v rámci své náhradní vojenské služby. Divadlo miluje a dělá od rána do večera vše, co je třeba. Například se prochází elegantním tanečním krokem ve stříbrném smokingu po jevišti, občas skočí jako animátor do hlediště a rozdává rytmické hudební nástroje.

Kmenová trojice hereců Christian Fischer a s ním Jana Podlipná a Mateusz Grabowski spolu vystupují už od prvního uvedení hry o duchovi hor 5. prosince 2015. Celé trio je dokonalým ztělesněním myšlenky J-O-Š a prostřednictvím dětí, jejich rodičů a vychovatelů ji přenášejí neúnavně stále dál do budoucnosti. Nezapomínejme, že cílem příslušného podpůrného programu EU je stírání rozdílů v evropských pohraničních regionech. A který jiný region je pro tento cíl vhodnější než právě Trojzemí a jeho širší okolí, přetékající historií a často tak zkoušené?

Pásmo bude pokračovat i v novém roce s tím, že bude začínat a končit podle ročního období, tedy buď masopustem, Velikonocemi nebo létem. (em/hn)

Buchung der mobilen Produktion bei:

Rezervace zájezdového představení:

Bianca Strohbach

Mail: b.strohbach@g-h-t.de | Tel.: 00493583 – 770515

„Popelka“ (Ensemble | DFxS)

© Michaela Škvrňáková

Z CANNES DO LIBERCE

Mladá francouzská režisérka Constance Larrieu a Rossiniho Popelka v Liberci.

„Stačí malé zaváhání technické, či chvilková ztráta napětí a ze skvostného díla se stane písnička pro loutkové divadlo.“. Těmito slovy se vyjádřil na adresu své tvorby operní reformátor Gluck, ale snad ještě více to platí pro dílo Gioacchina Rossiniho. Jeho tvorba je koncentrovanou energií, která se uvolní jedině z dobrého vkladu interpreta. Platí to i pro operu La Cenerentola, čili Popelku, která si od podzimu úspěšně razí cestu k divákům v libereckém Divadle F. X. Šaldy. Na jedinečném náboji inscenace, na jejím neobyčejném vtipu i kultivovaném projevu má lví podíl neméně energická mladá a půvabná francouzská režisérka Constance Larrieu. Absolventka prestižní divadelní školy v Cannes zde vystudovala činoherní herectví a později režii, hudbu však nikdy zcela nepověsila na hřebík, dosud se věnuje například hře na barokní housle a v průběhu času je stále více pohlcována dobrodružným a magickým světem operní režie.

Milá Constance, jako režisérka se věnuješ zvláště opeře 18. a počátku 19. století. Jak se ti přihodila tato specializace a co tě vlastně na operní režii tolik okouzlo?

Hudební divadlo mne fascinovalo odjakživa, oba moji rodičové jsou profesionální orchestrální hráči a od dětství mne brávali do divadla na operní kusy. Byla to láska na první pohled a na první poslech. Rodiče mne nadále směřovali ke hře na hudební nástroj, já sama se později věnovala činohře, filmu a tanci, ale opeře jsem stejně neutekla. Láska ke staré hudbě byla trochu motivována tím, že jsem již studovala barokní housle a se starou hudbou jsem přicházela do styku, režijně mne však barokní doba láká čistotou emocí, bez nánosů romantického patosu a sentimentu.

Takže díla období romantismu nemáš ráda pro patos a sentiment?

A tak to jsem neřekla (smích) apropos, baroko je také patetické, ale jinak. Tam je to buď festivita, nebo žal – čisté formy. Duše romantického tvůrce je rozháraná, nejednoznačná, mnohvrstevnatá a já si plodů romantismu také velmi vážím, jen je té romantiky na mne někdy trochu moc.

AUS CANNES NACH LIBEREC

Die junge französische Regisseurin Constance Larrieu gibt mit Rossinis „La Cenerentola“ ihr Debut in Liberec.

„Eine kurze technische Verzögerung, eine Weile ohne Konzentration, gleich wird aus einem wunderbaren Werk ein Lied für Puppentheater.“ Mit diesen Worten charakterisierte der Opernreformer Christoph Willibald Gluck seine eigenen Werke, doch vielleicht noch passender gelten sie für die Werke Gioacchino Rossinis. Sie sind konzentrierte Energie, die nur von guten Interpreten freigesetzt werden kann. Das gilt auch für die Oper „La Cenerentola“ also „Aschenbrödel“, die in dieser Spielzeit im F. X. Šaldy-Theater zu erleben ist. An der einzigartigen Energie der Inszenierung, an ihrem unüblichen Witz und dem kultivierten Ausdruck trägt einen Hauptanteil die energische und junge Regisseurin Constance Larrieu aus Frankreich. Sie ist Absolventin der renommierten Theaterschule in Cannes, wo sie Schauspielkunst und Regie studierte.

Constance, als Regisseurin widmen Sie sich besonders der Oper des 18. und Anfang des 19. Jahrhunderts. Wie sind Sie zu dieser Spezialisierung gekommen und was hat Sie an der Opernregie so bezaubert?

Das Musiktheater hat mich von klein auf fasziniert, meine Eltern sind beide professionelle Orchestermusiker und sie nahmen mich als Kind zu den Opernvorstellungen mit. Es war Liebe auf den ersten Blick und nach dem ersten Hören. Die Eltern wollten, dass ich ein Musikinstrument spiele, ich selbst habe mich später der Schauspielkunst, dem Film und dem Tanz gewidmet. Aber vor der Oper konnte ich sowieso nicht fliehen. Die Liebe zur Alten Musik war ein bisschen dadurch motiviert, dass ich Barockgeige studiert habe. Als Regisseurin bin ich bezaubert von der reinen Emotion der Barockzeit, ohne romantischen Pathos und Sentiment.

Mögen Sie also keine romantischen Werke, weil sie zu pathetisch und sentimental sind?

(Lacht) Das habe ich nicht gesagt. À propos, Barock ist auch pathetisch, aber anders. Dort gibt es entweder eine gewisse Festivität oder den Kummer – in der reinen Form. Die Seele eines romantischen Künstlers ist

Constance Larrieu

© Denise Poisson

A jak si u tebe stojí Gioacchino Rossini?

Rossini je pro mne autorem na pomezí, jeho ranná tvorba se ještě dost hlásí ke komické opeře buffa konce století 18., poslední opery, zvláště ta úplně poslední - Guillaume Tell, již patří plně 19. století. Ale pravdou také je, že Rossini, přestože udával tón dalšího směřování opery, byl také velkým samorostem a v mnoha ohledech je těžké jej někam zařazovat.

Opera La Cenerentola, čili Popelka měla svou premiéru v Římě, na konci roku 1816. Patří tedy do kontextu Rossiniho rané tvorby – je jednou z posledních oper, kde jsou ještě recitativy doprovázené čembalem. Jaký byl tvůj režijní přístup k tomuto dílu?

Ano, Popelka se hlásí v mnohém ještě k 18. století, ale obsahuje určitá specifika. Unikátem je mimo jiné již samotný pohádkový námět, který v opeře té doby příliš častý není. V pohádkách jsou totiž přítomny prastaré archetypy, dobře čitelné pro každého. Tato pohádkovost se v inscenaci liberecké Popelky projevuje ve scénografii a kostýmech, které jsou srozumitelné a vtipné. Zároveň však bylo mou snahou, tyto prosté archetypy vytáhnout z plochosti „pimprlového divadla“ a naplnit je životností, tolik příznačnou pro Rossiniho hudbu. Totiž co je jednoduché, nemusí být zároveň banální, ale „průzračné“, což je veliký rozdíl.

Režie Popelky v Liberci je pro tebe první prací v klasickém kamenném divadle, nikoliv však první režii v České republice. Jaká byla tvá cesta do ČR a do Liberce?

Pro své zaměření na barokní operu jsem byla oslovena pozoruhodným hudebním festivalem ve Znojmě, kde jsem v minulých letech nastudovala Mozartova Dona Giovanniho a komickou operu Platée od Jean-Philippe Rameaua. Zde mne také s nabídkou režie Popelky oslovili šéf opery Martin Doubravský a dramaturgyně Linda Keprtová. Jsem ráda, že tato spolupráce přinesla své plody a že se v liberecké inscenaci sešly všechny nejdůležitější ingredience k receptu na povedenou Rossiniho operu tak, aby se stala chutným duševním pokrmem pro své publikum. Režisérce Constance Larrieu děkujeme, že nám dovolila nahlédnout do své režijní kuchyně. (jbs)

„Popelka“ (Ensemble | DFXŠ)

© Michaela Škvrňáková

unruhig, nicht eindeutig, vielschichtig und ich schätze auch die Früchte der Romantik, doch es ist mir ab und an viel zu romantisch.

Und wie ist es mit Gioacchino Rossini?

Rossini ist für mich ein Komponist an der Grenze, sein Frühwerk trägt deutliche Merkmale der komischen Opera buffa vom Ende des 18. Jahrhunderts, seine späteren Opern, besonders die letzte – „Guillaume Tell“ – gehören schon völlig ins 19. Jahrhundert. Aber es ist auch richtig, dass Rossini, obwohl er den Trend der weiteren Entwicklung der Opernkunst feststellte, ein großer Einzelgänger war und es im Rückblick schwierig ist, ihn irgendwohin einzuordnen. Seine „La Cenerentola“ wurde Ende 1816 in Rom uraufgeführt. Sie gehört also in den Kontext seines Frühwerks, wo die Rezitative noch mit Cembalo begleitet werden.

Wie war Ihre Herangehensweise an dieses Werk?

„La Cenerentola“ gehört in vielen Aspekten noch zum 18. Jahrhundert, aber sie enthält gewisse spezifische Merkmale. Einzigartig ist unter anderem das Märchentema, das in der Oper nicht so oft vorkommt. In den Märchen sind nämlich uralte Archetypen präsent, für jeden gut lesbar. Dieses Märchenhafte in der Inszenierung von „La Cenerentola“ in Liberec wurde im Bühnenbild sowie im Kostüm umgesetzt, die verständlich und witzig sind. Zugleich habe ich mich darum bemüht, die einfachen Archetypen aus dem flachen Charakter des „Pimperl-Theaters“ zu befreien und sie mit Lebendigkeit darzustellen, die ja für Rossinis Musik so charakteristisch ist. Denn, was einfach ist, muss nicht zugleich banal sein, sondern „rein“ – und das ist ein großer Unterschied.

Die Regie von „La Cenerentola“ in Liberec ist Ihre erste Arbeit im klassischen Opernhaus, doch nicht die erste Regie in der Tschechischen Republik. Wie sind Sie nach Tschechien und im Speziellen nach Liberec gekommen?

Wegen meiner Spezialisierung auf die Barockoper wurde ich vom wundervollen Musikfestival in Znojmo angesprochen, wo ich Mozarts „Don Giovanni“ und die komische Oper „Platée“ von Jean-Philippe Rameau einstudiert habe. Hier haben mich auch der Opernchef Martin Doubravský und die Dramaturgin Linda Keprtová mit dem Angebot zur Regie von „La Cenerentola“ angesprochen. Ich bin froh, dass diese Zusammenarbeit ihre Früchte trägt und dass in der Inszenierung in Liberec die wichtigsten Ingredienzen für eine gelungene Oper von Rossini zusammengekommen sind, so dass sie zu einem geschmackvollen Seelengericht für ihr Publikum wurde. (jbs/pp)

„Popelka“ (Ensemble | DFXŠ)

© Michaela Škvrňáková

„Úklady a Láska“ © Patrik Borecký

„Mit dem Bergegeist um die Welt“ © Paweł Sosnowski

„Mučedník“ © Roman Dobeš

- 08.01.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Popelka**
 opera | Gioacchino Rossini
- 19.01.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
Úklady a Láska
 drama | Friedrich Schiller
- 22.01.** 10:00 | GHT Zittau | Foyer
Mit dem Bergegeist um die Welt
 Musikalisches Mitmachtheater
 für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL
26.01. 19:30 | GHT Zittau
 👁️ **Cabaret**
 Musical | Fred Ebb und John Kander
- 27.01.** 19:30 | GHT Zittau
 👁️ **Cabaret – Letztmalig in Zittau**
 Musical | Fred Ebb und John Kander
- 30.01.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Popelka**
 opera | Gioacchino Rossini
- 31.01.** 10:00 | GHT Zittau | Foyer
Mit dem Bergegeist um die Welt
 Musikalisches Mitmachtheater
 für Kinder ab 3 Jahren
- DE CZ PL

- 13.02.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Popelka**
 opera | Gioacchino Rossini
- 16.02.** 19:30 | GHT Zittau | Studiobühne
 👁️ **Auf hoher See**
 Farce | Sławomir Mrożek | Premiere
- 19.02.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
Úklady a Láska
 drama | Friedrich Schiller
- 20.02.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Noc v Benátkách**
 opereta | Johann Strauss
- 22.02.** 19:00 | Šaldovo divadlo Liberec
 👁️ **Popelka**
 opera | Gioacchino Rossini
- 24.02.** 19:30 | GHT Zittau | Studiobühne
 👁️ **Auf hoher See**
 Farce | Sławomir Mrożek
- 26.02.** 19:00 | Malé divadlo Liberec
Mučedník
 drama | Marius von Mayenburg
 vhodné od 13 let

ZI YOU – Fest der Festivals

22.02. - 23.02.2019 | GHT Zittau

- 22.02.** 18:00 | GHT Zittau | Foyer
ZI YOU – Fest der Festivals
 Eröffnungsveranstaltung
- 18:30 | GHT Zittau | Große Bühne
Najbrzydszy Samochód Świata / Das hässlichste Auto der Welt
 Gewinnerfilm PL 2017, Regie und Drehbuch: Grzegorz Szczępaniak
 Niße Filmfestival
- 19:30 | GHT Zittau | Studiobühne
Auf hoher See
 Farce | Sławomir Mrożek
- 19:30 | GHT Zittau | Foyer
Gregorian Dub Foundation
 Konzert
 Lipa Musica Festivals & „Kommen und Gehen“ – das Sechsstädtebundfestival!
- 21:00 | GHT Zittau | Foyer
Holler My Dear
 Konzert
 Mandau-Jazz-Festival
- 23.02.** 09:00 – 12:00 | GHT Zittau | Foyer
Theaterbrunch #Zittau2025 und Matinee
 Diskussion mit Gästen zur Kulturhauptstadtbewerbung

CABARET

Musical

LETZTMALIG AM GHT ZITTAU

26. und 27. Januar 2019

Inspirieren ist einfach.

Wenn Kulturförderung groß geschrieben wird.

Kunst und Kultur inspirieren und setzen schöpferische Kräfte frei, öffnen Geist und Sinne für Überliefertes und Ungewöhnliches. Die Sparkasse Oberlausitz-Niederschlesien fördert Kunst und Kultur in unserer Region.

Inspirovat se je snadné.

Když je podpora kultury psána velkým písmem.

Umění a kultura inspirují a uvolňují tvůrčí schopnosti, napomáhají duši a smyslům se otevřít pro tradiční a neobvyklé zkušenosti. Sparkasse Oberlausitz-Niederschlesien podporuje umění a kulturu v našem regionu.

Sparkasse
Oberlausitz-Niederschlesien

GERHART-HAUPTMANN-THEATER

ON TOUR

IN BRÜSSEL

Neujahrsempfang #Zittau2025

06.02.2019

- 👁️ S německými a/nebo polskými titulky | Z niemieckimi i/lub polskimi napisami | Mit deutschen und/oder polnischen Übertiteln
- 👁️ S německými a/nebo českými titulky | Z niemieckimi i/lub czeskimi napisami | Mit deutschen und/oder tschechischen Übertiteln
- 👁️ S českými a/nebo polskými titulky | Z českými i/lub polskimi napisami | Mit tschechischen und/oder polnischen Übertiteln

Kompletní program: www.saldovo-divadlo.cz
 Peľny repertuar na: www.teatrnorwida.pl
 Vollständiges Repertoire unter: www.g-h-t.de

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung.
 Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.

SN CZ
 Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
 Interreg V A / 2014 – 2020

„Mučedník“ | DFXS

„Ach da heiliger Bimbam!“ | GHT